HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

1 august 2025 *

„Trimitere preliminară – Cetățenia Uniunii – Libera circulație a persoanelor – Articolul 18 TFUE – Nediscriminare pe motiv de cetățenie sau naționalitate – Directiva 2004/38/CE – Articolul 24 – Principiul egalității de tratament – Copil minor cetățean al Uniunii care beneficiază de un drept de ședere în temeiul acestei directive – Acordarea unui permis de ședere național părintelui acestui copil în vederea exercitării autorității părintești asupra acestuia din urmă – Distincție în funcție de cetățenia copilului – Părinte care beneficiază de un drept de ședere în calitate de persoană aflată în căutarea unui loc de muncă – Derogare de la principiul egalității de tratament în materia dreptului la prestații de asistență socială – Domeniu de aplicare”

În cauza C-397/23,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Sozialgericht Detmold (Tribunalul de Contencios Social din Detmold, Germania), prin decizia din 22 iunie 2023, primită de Curte la 29 iunie 2023, în procedura

FL

împotriva

Jobcenter Arbeitplus Bielefeld,

cu participarea:

Stadt Bielefeld,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din doamna M. L. Arastey Sahún, președintă de cameră, și domnii D. Gratsias, E. Regan (raportor), J. Passer și B. Smulders, judecători,

avocat general: domnul J. Richard de la Tour,

grefier: doamna R. Șereș, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 14 noiembrie 2024,

* Limba de procedură: germana.

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru guvernul german, de J. Möller și R. Kanitz, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de B.-R. Killmann și E. Montaguti, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 13 februarie 2025,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea dreptului Uniunii privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între FL, pe de o parte, și Jobcenter Arbeitplus Bielefeld (Centrul pentru Ocuparea Forței de Muncă din Bielefeld, Germania) (denumit în continuare „Jobcenter Bielefeld”), pe de altă parte, în legătură cu refuzul acestuia din urmă de a-i acorda lui FL unele prestații sociale prevăzute de legislația germană.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2004/38/CE

3 Considerentele (3), (4) și (6) ale Directivei 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE (JO 2004, L 158, p. 77, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 56, rectificare în JO 2020, L 191, p. 5) enunță:

„(3) Cetățenia Uniunii ar trebui să constituie statutul fundamental al resortisanților din statele membre, dacă aceștia își exercită dreptul la liberă circulație și ședere. Este, așadar, necesar să se codifice și să se revizuiască instrumentele comunitare existente care tratează în mod separat lucrătorii care desfășoară activități salariate, cei care desfășoară activități independente, precum și studenții și alte persoane inactive, în scopul simplificării și întăririi dreptului la liberă circulație și ședere pentru toți cetățenii Uniunii.

(4) În scopul remedierii acestei abordări sectoriale și fragmentate a dreptului la liberă circulație și ședere, precum și pentru facilitarea exercitării acestui drept, este necesar să existe un singur act legislativ care să modifice [Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității (JO 1968, L 257, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 11)] și să se abroge următoarele acte: […]

[…]

(6) În scopul menținerii unității familiei în sens larg și fără a aduce atingere interzicerii discriminării pe criteriul cetățeniei, situația persoanelor care nu sunt incluse în definiția membrilor de familie în conformitate cu prezenta directivă și care, prin urmare, nu se bucură automat de dreptul de intrare și ședere în statul membru gazdă ar trebui să fie examinată de statul membru gazdă pe baza propriei legislații interne, pentru a decide dacă se poate acorda intrarea și șederea unor asemenea persoane, luând în considerare relația lor cu cetățeanul Uniunii sau orice alte împrejurări, precum dependența lor financiară sau fizică de cetățeanul Uniunii.”

4 Articolul 2 din această directivă, intitulat „Definiții”, prevede:

„În sensul prezentei directive:

[…]

2. prin «membru de familie» se înțelege:
   (a) soțul;
   (b) partenerul cu care cetățeanul Uniunii a contractat un parteneriat înregistrat, în temeiul legislației unui stat membru, dacă, potrivit legislației statului membru gazdă, parteneriatele înregistrate sunt considerate drept echivalente căsătoriei și în conformitate cu condițiile prevăzute de legislația relevantă a statului membru gazdă;
   (c) descendenții direcți în vârstă de cel mult 21 de ani sau care se află în întreținerea sa, precum și descendenții direcți ai soțului sau ai partenerului, conform definiției de la litera (b);
   (d) ascendenții direcți care se află în întreținere și cei ai soțului sau ai partenerului, conform definiției de la litera (b);

[…]”

5 Articolul 3 din directiva menționată, intitulat „Destinatarii”, stipulează:

„(1) Prezenta directivă se aplică oricărui cetățean al Uniunii care se deplasează sau își are reședința într-un stat membru, altul decât cel al cărui resortisant este, precum și membrilor familiei sale, conform definiției de la articolul 2 punctul 2, care îl însoțesc sau i se alătură.

(2) Fără a aduce atingere vreunui drept individual de liberă circulație și ședere pe care persoanele în cauză îl pot avea în nume propriu, statul membru gazdă facilitează, în conformitate cu legislația sa internă, intrarea și șederea următoarelor persoane:

[…]

(b) partenerul cu care cetățeanul Uniunii are o relație durabilă, atestată corespunzător.

Statul membru gazdă întreprinde o examinare amănunțită a situației personale și justifică refuzul acordării dreptului de intrare sau ședere acestor persoane.”

6 Articolul 6 din aceeași directivă, intitulat „Dreptul de ședere pentru o perioadă de cel mult trei luni”, prevede la alineatul (1):

„Cetățenii Uniunii au dreptul de ședere pe teritoriul altui stat membru pe o perioadă de cel mult trei luni fără nici o altă condiție sau formalitate în afara cerinței de a deține o carte de identitate valabilă sau un pașaport valabil.”

7 Articolul 14 din Directiva 2004/38, intitulat „Păstrarea dreptului de ședere”, prevede la alineatele (2) și (4):

„(2) Cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora au dreptul de ședere prevăzut la articolele 7, 12 și 13, atât timp cât îndeplinesc condițiile prevăzute de aceste articole.

[…]

(4) Prin derogare de la dispozițiile alineatelor (1) și (2) și fără a aduce atingere dispozițiilor capitolului VI, o măsură de expulzare nu poate fi în niciun caz adoptată împotriva unor cetățeni ai Uniunii sau membrilor de familie ai acestora în cazurile în care:

[…]

(b) cetățenii în cauză ai Uniunii au intrat pe teritoriul statului membru gazdă în căutarea unui loc de muncă. În acest caz, cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora nu pot fi expulzați atât timp cât cetățenii Uniunii pot dovedi că sunt în continuare în căutarea unui loc de muncă și că au șanse reale de a fi angajați.”

8 Potrivit articolului 24 din această directivă, intitulat „Egalitatea de tratament”:

„(1) Sub rezerva dispozițiilor speciale prevăzute expres de tratat și de dreptul derivat, orice cetățean al Uniunii care, în temeiul prezentei directive, își are reședința pe teritoriul statului membru gazdă se bucură de egalitate de tratament în raport cu resortisanții statului membru respectiv în domeniul de aplicare al tratatului. […]

(2) Prin derogare de la dispozițiile alineatului (1), statul membru gazdă nu este obligat să acorde dreptul la prestații de asistență socială în timpul primelor trei luni de ședere sau, după caz, în timpul perioadei mai lungi prevăzute la articolul 14 alineatul (4) litera (b), […] unor persoane altele decât lucrătorii care desfășoară activități salariate sau independente, persoanelor care își mențin acest statut și membrilor familiilor acestora.”

Regulamentul (CE) nr. 883/2004

9 Articolul 4 din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2004, L 166, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 82, rectificări în JO 2015, L 84, p. 74, și în JO 2016, L 296, p. 25), intitulat „Egalitatea de tratament”, prevede:

„Cu excepția cazului în care prezentul regulament prevede altfel, persoanele cărora li se aplică prezentul regulament beneficiază de aceleași prestații și sunt supuse acelorași obligații, în temeiul legislației unui stat membru, ca și resortisanții acelui stat membru.”

Dreptul german

În materie de ședere

10 Articolul 28 din Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (Legea privind șederea, exercitarea unei activități remunerate și integrarea străinilor pe teritoriul federal) din 30 iulie 2004 (BGBl. 2004 I, p. 1950), astfel cum a fost modificat prin Legea din 27 iulie 2015 (BGBl. 2015 I, p. 1386) (denumită în continuare „AufenthG”), intitulat „Reîntregirea familiei cu resortisanți germani”, prevede la alineatul (1) prima teză:

„Permisul de ședere se acordă următorilor străini:

1. soțului unui resortisant german,

2. copilului minor necăsătorit al unui resortisant german,

3. părintelui unui resortisant german minor necăsătorit în vederea exercitării autorității părintești asupra copilului

în cazul în care resortisantul german are reședința obișnuită pe teritoriul federal. […]”

11 Articolul 11 alineatul (14) prima teză din Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern (Legea privind libera circulație a cetățenilor Uniunii) din 30 iulie 2004 (BGBl. 2004 I, p. 1986), astfel cum a fost modificat prin Legea din 12 noiembrie 2020 (BGBl. 2020 I, p. 2416) (denumită în continuare „FreizügG/EU”), are următorul cuprins:

„[AufenthG] se aplică și în cazul în care conferă o poziție juridică mai favorabilă decât cea care rezultă din prezenta lege.”

În materie de prestații de asistență socială

12 Articolul 7 din cartea II din Sozialgesetzbuch (Codul social), în versiunea în vigoare până la 31 decembrie 2020 (denumit în continuare „SGB II”), intitulat „Beneficiarii prestațiilor”, prevedea la alineatul (1):

„Prestațiile prevăzute în prezenta carte se acordă persoanelor care:

1. au împlinit vârsta de 15 ani și nu au atins încă limita de vârstă prevăzută la articolul 7a;

2. sunt apte de muncă;

3. sunt lipsite de mijloace materiale și

4. au reședința obișnuită în Republica Federală Germania (beneficiari apți de muncă).

Sunt exceptați:

1. străinii care nu desfășoară activități salariate sau independente în Republica Federală Germania și care nu se bucură de dreptul de liberă circulație în temeiul articolului 2 alineatul (3) din [FreizügG/EU], precum și membrii familiilor acestora, în cursul primelor trei luni de ședere,

2. resortisanții străini
   a) care nu au drept de ședere,
   b) al căror drept de ședere rezultă numai din obiectivul de a căuta un loc muncă […]

[…]

precum și membrii familiilor acestora,

[…]

Prin derogare de la a doua teză punctul 2, resortisanții străini și membrii de familie ai acestora beneficiază de prestații în conformitate cu prezenta carte dacă au reședința obișnuită pe teritoriul federal de cel puțin cinci ani […]"

Litigiul principal și întrebarea preliminară

13 FL, reclamantul din litigiul principal, de cetățenie poloneză, a intrat în Germania la 30 mai 2020, venind din Țările de Jos. Partenera sa de viață, de asemenea de cetățenie poloneză, intrase anterior în Germania, și anume la 30 august 2015, venind din Polonia. Copilul lor comun s-a născut la 27 noiembrie 2020 în Germania și are de asemenea cetățenia poloneză.

14 FL, partenera sa de viață și copilul lor comun au solicitat Jobcenter Bielefeld să le acorde beneficiul prestațiilor de asistență socială de bază în temeiul SGB II. Prin deciziile din 3 și 21 decembrie 2020, acesta din urmă a acordat beneficiul acestor prestații partenerei de viață a lui FL, începând de la 30 mai 2020, și, respectiv, copilului lor comun, începând de la data nașterii sale. În schimb, prin decizia din 21 aprilie 2021, cererea lui FL a fost respinsă pentru perioada cuprinsă între 30 mai 2020 și 28 februarie 2021, pentru motivul că el nu dispunea de niciun drept de ședere pe teritoriul Germaniei care să îi dea dreptul la plata unor prestații sociale în temeiul SGB II, dreptul său de ședere nefiindu-i recunoscut decât în scopul căutării unui loc de muncă.

15 Prin decizia din 19 iulie 2021, Jobcenter Bielefeld a respins ca nefondată contestația pe care FL a introdus-o împotriva acestei decizii de respingere, cu aceeași motivare, în esență, precum cea care a stat la baza deciziei sale inițiale.

16 În special, pentru a reține că FL nu beneficiază, pe teritoriul Germaniei, de niciun drept de ședere susceptibil să îi dea dreptul la plata unor prestații sociale în temeiul SGB II, Jobcenter Bielefeld a considerat, în primul rând, că FL nu poate pretinde, în temeiul legislației naționale, un drept de ședere în calitate de membru de familie sau de rudă a partenerei sale de viață care beneficia de un drept de ședere permanentă.

17 În al doilea rând, acesta a constatat că FL nu poate beneficia nici de un permis de ședere în vederea exercitării autorității părintești asupra copilului său minor, în temeiul articolului 28 alineatul (1) prima teză punctul 3 din AufenthG, considerat izolat sau coroborat cu articolul 11 alineatul (14) prima teză din FreizügG/EU, întrucât eliberarea unui astfel de permis de ședere este supusă condiției ca copilul să aibă cetățenie germană, în timp ce copilul lui FL avea cetățenie poloneză.

18 În al treilea rând, Jobcenter Bielefeld a apreciat că un drept de ședere nu decurge nici din Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii (JO 2011, L 141, p. 1), nici din articolul 4 din Regulamentul nr. 883/2004, astfel cum au fost interpretate de Curte în Hotărârea din 6 octombrie 2020, Jobcenter Krefeld (C-181/19, EU:C:2020:794). Astfel, în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, copiii minori ar fi fost supuși obligației școlare, ceea ce nu ar fi cazul copilului lui FL.

19 La 12 august 2021, FL a sesizat Sozialgericht Detmold (Tribunalul de Contencios Social din Detmold, Germania), care este instanța de trimitere, cu o acțiune contencioasă împotriva deciziei Jobcenter Bielefeld din 19 iulie 2021. În motivarea acestei acțiuni, FL susține în esență că trebuie să i se acorde un drept de ședere în temeiul dispozițiilor coroborate ale articolului 28 alineatul (1) prima teză punctul 3 din AufenthG, ale articolului 6 din Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Legea fundamentală a Republicii Federale Germania), care prevede printre altele protecția familiei și egalitatea dintre copiii născuți în cadrul căsătoriei și copiii născuți în afara căsătoriei, și ale articolului 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, privind dreptul la respectarea vieții private și de familie. Potrivit lui FL, este contrar dreptului Uniunii să se limiteze reîntregirea familiei în scopul exercitării autorității părintești la situațiile în care această autoritate este exercitată asupra unui copil minor care deține cetățenia germană, întrucât aceasta constituie nu numai o restricție privind libera circulație, ci și o atingere adusă dreptului la egalitate de tratament.

20 Jobcenter Bielefeld arată că lui FL nu i se poate acorda un permis de ședere în temeiul articolului 28 alineatul (1) prima teză punctul 3 din AufenthG, întrucât, potrivit însuși modului său de redactare, această dispoziție nu vizează decât copiii minori care au cetățenia germană. Faptul că o dispoziție națională în materie de imigrare și de ședere operează o distincție între resortisanții naționali și străini ar fi inerent acestui tip de reglementare, fără însă ca dispoziția în cauză să fie contrară dreptului Uniunii.

21 Instanța de trimitere arată că, în Germania, există o controversă atât doctrinală, cât și jurisprudențială în ceea ce privește aspectul dacă articolul 11 alineatul (14) prima teză din FreizügG/EU coroborat cu articolul 28 alineatul (1) prima teză punctul 3 din AufenthG și cu articolul 18 primul paragraf TFUE poate constitui temeiul pentru dreptul de ședere al părintelui care exercită autoritatea părintească asupra unui cetățean al Uniunii minor care, deși nu are cetățenia germană, beneficiază, pe teritoriul Germaniei, de un drept de ședere derivat din cel al celuilalt părinte. În aceste condiții, instanța de trimitere consideră necesar, pentru soluționarea litigiului cu care este sesizată, să sesizeze Curtea cu o cerere de decizie preliminară în vederea examinării conformității reglementării germane relevante în raport cu dreptul Uniunii.

22 În fapt, dacă lui FL i s-ar recunoaște un drept de ședere pe teritoriul Germaniei pentru un alt motiv decât cel legat de căutarea unui loc de muncă, acestuia ar trebui, în principiu, să i se recunoască și dreptul la plata de prestații sociale în temeiul SGB II.

23 În aceste condiții, Sozialgericht Detmold (Tribunalul de Contencios Social din Detmold) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Dreptul Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale potrivit căreia permisul de ședere în cadrul exercitării autorității părintești se acordă numai părintelui străin al unui copil minor necăsătorit resortisant național dacă acesta din urmă își are reședința obișnuită pe teritoriul național, cu consecința că cetățenii Uniunii, resortisanți ai unui stat membru, nu au dreptul la acordarea unui permis de ședere pentru exercitarea autorității părintești asupra unui minor care este cetățean al Uniunii și resortisant al unui alt stat membru decât cel a cărui reglementare este în discuție?”

Cu privire la întrebarea preliminară

24 Cu titlu introductiv, trebuie, în primul rând, să se observe că Comisia Europeană a evocat posibilitatea reclamantului din litigiul principal de a se prevala de un drept de ședere pe teritoriul Germaniei în calitate de „partener” al mamei copilului lor comun, în sensul articolului 3 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2004/38, precizând că, dacă acesta ar avea un astfel de drept, nu ar mai fi necesar să se răspundă la întrebarea adresată în vederea soluționării litigiului principal.

25 În această privință, trebuie amintit că întrebările privind dreptul Uniunii beneficiază de o prezumție de pertinență. Refuzul Curții de a se pronunța asupra unei întrebări preliminare adresate de o instanță națională este posibil numai dacă este evident că interpretarea unei norme a Uniunii solicitate nu are nicio legătură cu realitatea ori cu obiectul litigiului principal, atunci când problema are caracter ipotetic ori atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (Hotărârea din 10 aprilie 2025, Amilla, C-723/23, EU:C:2025:262, punctul 38 și jurisprudența citată).

26 În speță, reclamantul din litigiul principal nu pretinde un drept de ședere, în sensul articolului 3 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2004/38, ci un drept de ședere prevăzut de dreptul național în scopul exercitării autorității părintești, aprecierea temeiniciei acestei pretenții necesitând, în opinia instanței de trimitere, o interpretare a dreptului Uniunii. Or, simpla posibilitate ca persoana interesată să poată beneficia, dacă este cazul, și de un alt drept de ședere nu este de natură să indice în mod evident că dispozițiile dreptului Uniunii a căror interpretare se solicită nu au nicio legătură cu realitatea litigiului principal sau că problema ridicată de această întrebare este ipotetică.

27 În al doilea rând, întrebările instanței de trimitere privesc, mai precis, posibilitatea ca un resortisant polonez care este tatăl unui copil minor, ce are de asemenea cetățenia poloneză și reședința obișnuită pe teritoriul Germaniei, să beneficieze de un permis de ședere național în scopul exercitării autorității părintești asupra acestui copil, atunci când copilul menționat își are reședința pe acest teritoriu în temeiul Directivei 2004/38, în calitate de membru de familie al mamei sale, care are și ea cetățenia poloneză și beneficiază de un drept de ședere permanentă în temeiul acestei directive. Pe de altă parte, din cererea de decizie preliminară rezultă că această întrebare se întemeiază pe premisa că FL nu beneficiază de un drept de ședere în Germania, altul decât cel întemeiat pe statutul său de persoană aflată în căutarea unui loc de muncă, în conformitate cu articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2004/38.

28 Este de asemenea cert că permisul de ședere pe care FL îl pretinde în scopul exercitării autorității părintești i-ar conferi dreptul la prestații sociale, în timp ce, în temeiul dreptului german, dreptul de ședere în Germania exclusiv în scopul căutării unui loc de muncă nu îi conferă dreptul la aceste prestații. Acesta este motivul pentru care, după cum reiese din cererea de decizie preliminară, FL susține în fața instanței de trimitere că trebuie să i se elibereze un asemenea permis de ședere național și, pe cale de consecință, să i se acorde prestații sociale în temeiul SGB II.

29 În aceste condiții, îi revine Curții sarcina de a se întemeia de asemenea pe premisa expusă la punctul 27 din prezenta hotărâre pentru a răspunde la întrebarea adresată.

30 În al treilea rând, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței Curții, atunci când o întrebare preliminară se limitează să facă trimitere la dreptul Uniunii, fără a menționa la care dispoziții din dreptul Uniunii se referă, Curții îi revine obligația de a extrage din toate elementele furnizate de instanța de trimitere și în special din motivarea deciziei de trimitere dispozițiile din dreptul Uniunii a căror interpretare este necesară având în vedere obiectul litigiului principal (Hotărârea din 12 februarie 2015, Surgicare, C-662/13, EU:C:2015:89, punctul 17 și jurisprudența citată).

31 În speță, deși instanța de trimitere menționează, în motivarea deciziei de trimitere, mai multe dispoziții ale dreptului Uniunii, numai în raport cu articolul 18 TFUE furnizează motivul, prezentat la punctul 21 din prezenta hotărâre, pentru care aceasta ridică problema dacă reglementarea națională în discuție în litigiul principal încalcă dreptul Uniunii, precizându-se, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 27 din această hotărâre, că această instanță pornește de la premisa potrivit căreia Directiva 2004/38 este aplicabilă și în speță.

32 În aceste condiții, este necesar să se considere că, prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 18 TFUE și/sau Directiva 2004/38 trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia un permis de ședere, prevăzut de dreptul național în scopul exercitării autorității părintești, nu poate fi eliberat unui cetățean al Uniunii care este titularul autorității părintești asupra copilului său minor pentru simplul motiv că acest copil, deși este, la rândul lui, cetățean al Uniunii și își are reședința pe teritoriul statului membru respectiv în temeiul directivei, nu deține însă cetățenia acestuia.

33 În această privință, este necesar să se arate de la bun început că din elementele dosarului de care dispune Curtea rezultă că condițiile de acordare a permisului de ședere național în discuție în litigiul principal creează o diferență de tratament în funcție de cetățenie între copiii minori care au reședința pe teritoriul Germaniei. În special, în temeiul reglementării germane, un permis de ședere în scopul exercitării autorității părintești nu poate fi acordat unui resortisant al unui alt stat membru decât dacă această autoritate este exercitată în privința unui copil minor necăsătorit care are reședința obișnuită pe teritoriul Germaniei și care are cetățenia germană. În consecință, în cazul unui copil minor cetățean al Uniunii care nu are cetățenia germană, un astfel de permis de ședere național nu ar putea fi acordat părintelui său resortisant al unui alt stat membru, chiar dacă și copilul în cauză ar avea reședința obișnuită pe teritoriul Germaniei.

34 Or, trebuie arătat că articolul 20 alineatul (1) TFUE conferă oricărei persoane care are cetățenia unui stat membru statutul de cetățean al Uniunii și că acest statut are vocația de a fi statutul fundamental al resortisanților statelor membre, ceea ce le permite acelor resortisanți care se găsesc în aceeași situație să obțină, în domeniul de aplicare *ratione materiae* al Tratatului FUE,

același tratament juridic independent de cetățenia lor și sub rezerva excepțiilor expres prevăzute în această privință (Hotărârea din 15 iulie 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, punctul 62).

35 Prin urmare, orice cetățean al Uniunii se poate prevala de interdicția de discriminare pe motiv de cetățenie prevăzută la articolul 18 TFUE în toate situațiile care se încadrează în domeniul de aplicare *ratione materiae* al dreptului Uniunii. Aceste situații le cuprind pe cele care țin de exercitarea libertății de circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre, conferită de articolul 20 alineatul (2) litera (a) TFUE și de articolul 21 TFUE (Hotărârea din 15 iulie 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, punctul 63).

36 Întrucât copilul reclamantului din litigiul principal este un cetățean al Uniunii care își are reședința într-un alt stat membru decât cel al cărui cetățean este, situația sa intră în domeniul de aplicare *ratione materiae* al dreptului Uniunii, astfel încât el se poate prevala, în principiu, de interdicția discriminării pe motiv de cetățenie care figurează la articolul 18 TFUE (a se vedea prin analogie Hotărârea din 15 iulie 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, punctul 64).

37 Cu toate acestea, în conformitate cu o jurisprudență constantă, articolul 18 primul paragraf TFUE nu are vocația de a se aplica în mod autonom decât în situațiile reglementate de dreptul Uniunii pentru care Tratatul FUE nu prevede norme specifice de nediscriminare (Hotărârea din 15 iulie 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, punctul 65).

38 În această privință, este necesar să se arate că principiul nediscriminării este concretizat în privința cetățenilor Uniunii care își exercită libertatea de circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre la articolul 24 din Directiva 2004/38 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 iulie 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, punctul 66).

39 În conformitate cu articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2004/38, intră în domeniul de aplicare al acestei directive și sunt beneficiari ai drepturilor conferite de aceasta cetățenii Uniunii care se deplasează sau au reședința într-un stat membru, altul decât cel ai cărui resortisanți sunt, precum și membrii familiei lor, conform definiției de la articolul 2 punctul 2 din această directivă, care îi însoțesc sau li se alătură. Or, aceasta este situația unei persoane precum copilul reclamantului din litigiul principal, care, după cum reiese din cuprinsul punctului 27 din prezenta hotărâre, este resortisant polonez și își are reședința pe teritoriul Germaniei în calitate de membru al familiei mamei sale, care are de asemenea cetățenia poloneză și beneficiază de un drept de ședere permanentă pe teritoriul statului membru în cauză.

40 În aceste condiții, este necesar să se procedeze la interpretarea articolului 24 din Directiva 2004/38.

41 Astfel, în ceea ce privește acest articol 24, în primul rând, alineatul (1) al acestui articol prevede că orice cetățean al Uniunii care, în temeiul prezentei directive, își are reședința pe teritoriul statului membru gazdă se bucură de egalitate de tratament în raport cu resortisanții statului membru respectiv în domeniul de aplicare al Tratatului FUE.

42 În această privință, pe de o parte, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 39 din prezenta hotărâre, în speță, copilul reclamantului din litigiul principal este un cetățean al Uniunii care își are reședința pe teritoriul Germaniei „în temeiul Directivei 2004/38”, în sensul articolului 24 alineatul (1) din această directivă.

43 Pe de altă parte, acordarea unui drept de ședere național părintelui unui copil minor cetățean al Uniunii care și-a exercitat libertatea de circulație și de ședere intră în „domeniul de aplicare al tratatului”, în sensul articolului 24 alineatul (1) menționat, în măsura în care acordarea unui astfel de drept este de natură să favorizeze exercitarea de către copilul minor în cauză a dreptului său la liberă circulație și ședere în statul membru gazdă.

44 Astfel, după cum a statuat deja Curtea, din considerentele (3) și (4) ale Directivei 2004/38 reiese că aceasta din urmă urmărește să faciliteze exercitarea dreptului fundamental și individual la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre care este conferit în mod direct cetățenilor Uniunii prin articolul 21 alineatul (1) TFUE și să consolideze acest drept fundamental. Protecția vieții de familie a acestor cetățeni și în special adoptarea de măsuri care favorizează integrarea familiei lor în statul membru gazdă se înscriu în urmărirea acestui obiectiv [a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 septembrie 2021, État belge (Dreptul de ședere în caz de violență în familie), C-930/19, EU:C:2021:657, punctele 81 și 82, precum și jurisprudența citată]. Or, acordarea unui permis de ședere național părintelui unui copil cetățean al Uniunii care își are reședința obișnuită într-un stat membru răspunde acestor obiective, întrucât permite protecția vieții de familie a acestui copil pe teritoriul acestui stat membru și favorizarea integrării familiei sale în acest stat, cu atât mai mult cu cât un asemenea permis de ședere urmărește să permită exercitarea autorității părintești asupra copilului și deci, în principiu, atât timp cât acest copil rămâne supus autorității părintești.

45 Astfel, principiul egalității de tratament concretizat la articolul 24 alineatul (1) din Directiva 2004/38, care impune ca persoanele care se află în situații comparabile să fie tratate în același mod pe plan juridic, își găsește aplicarea într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal.

46 În cadrul cauzei principale, este cert că permisul de ședere pe care îl pretinde FL nu i-a fost acordat pentru singurul motiv că copilul său nu are cetățenia germană, deoarece FL îndeplinește, pe de altă parte, celelalte condiții prevăzute de dreptul german în vederea acordării unui permis în temeiul articolului 28 alineatul (1) prima teză punctul 3 din AufenthG. Rezultă că reglementarea națională în discuție în litigiul principal produce o discriminare directă pe motiv de cetățenie a copilului și este, așadar, contrară articolului 24 alineatul (1) din Directiva 2004/38, întrucât nu recunoaște părintelui său, resortisant al unui alt stat membru, un drept de ședere pentru a-i permite să exercite autoritatea părintească asupra acestui copil, în timp ce un copil german care se află într-o asemenea situație poate beneficia de prezența pe teritoriul Germaniei a părintelui său resortisant al unui alt stat membru în aceleași scopuri.

47 Această constatare nu este repusă în discuție de argumentația prezentată de guvernul german în ședință, potrivit căreia dreptul de ședere prevăzut la articolul 28 alineatul (1) prima teză punctul 3 din AufenthG urmărește să protejeze dreptul constituțional al cetățenilor germani de liberă circulație și ședere în Germania, obiectiv care s-ar opune ca un copil german să trebuiască, eventual, să își părăsească țara de origine în cazul în care părintele străin nu are dreptul de ședere, și în raport cu care cetățenii Uniunii care nu au cetățenia germană s-ar afla într-o situație diferită, neacordarea acestui drept de ședere neputând implica faptul că aceștia trebuie să își părăsească țara de origine.

48 Astfel, chiar dacă un cetățean al Uniunii care nu are cetățenia germană nu beneficiază de un asemenea drept constituțional și trebuie, pentru a beneficia de un drept de ședere în temeiul Directivei 2004/38, să respecte condițiile de exercitare a acestui drept prevăzute de această directivă, nu este mai puțin adevărat că, atât timp cât aceste condiții sunt respectate, el beneficiază, asemenea unui cetățean al Uniunii de cetățenie germană, de dreptul de liberă ședere pe teritoriul Germaniei, astfel încât situațiile lor sunt comparabile, precizându-se că, în scopul aplicării principiului egalității de tratament, cerința privind caracterul comparabil al situațiilor nu impune ca situațiile să fie identice, ci numai ca acestea să fie similare [a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iunie 2018, MB (Schimbare de sex și pensie pentru limită de vârstă), C-451/16, EU:C:2018:492, punctul 41].

49 Astfel, în prezența unei reglementări precum cea vizată la punctul 46 din prezenta hotărâre, părintele copilului care nu are cetățenia germană dispune, în temeiul articolului 24 alineatul (1) din Directiva 2004/38, de un drept de a obține un permis de ședere în scopul exercitării autorității părintești asupra copilului său în aceleași condiții precum cele aplicabile, în temeiul acestei reglementări, părinților străini ai unor copii care au cetățenia germană.

50 În speță, permisul de ședere a cărui acordare este solicitată de FL urmărește, în definitiv, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 43 și 44 din prezenta hotărâre, să îi permită, în calitatea sa de părinte care nu este resortisant al statului membru gazdă, exercitarea autorității părintești asupra copilului său care are reședința obișnuită în acest stat și, prin aceasta, protecția vieții de familie a acestui copil în Germania, precum și a libertății sale de circulație și de ședere pe teritoriul Germaniei, din moment ce copilul menționat nu deține nici el cetățenia germană, ci pe cea a unui alt stat membru. Or, dacă părintelui unui asemenea copil nu i s-ar putea acorda permisul de ședere național pe care îl pot pretinde părinții unui resortisant național, ar rezulta de aici o atingere adusă egalității de tratament a acestui copil (a se vedea prin analogie Hotărârea din 21 decembrie 2023, Chief Appeals Officer ș.a., C-488/21, EU:C:2023:1013, punctele 66-69).

51 Pe de altă parte, o discriminare precum cea vizată la punctul 46 din prezenta hotărâre nu poate fi justificată în raport cu derogarea prevăzută la articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38, în măsura în care dreptul de ședere al copilului în cauză nu se încadrează în ipotezele vizate la această dispoziție.

52 În al doilea rând, în ceea ce privește consecințele care decurg din acordarea unui permis de ședere exclusiv în temeiul dreptului național, s-a amintit la punctul 28 din prezenta hotărâre că, în speță, în temeiul dreptului german, titularul unui permis de ședere eliberat în conformitate cu articolul 28 alineatul (1) prima teză punctul 3 din AufenthG poate, ca urmare a acestui fapt, să pretindă de asemenea acordarea unor prestații sociale în temeiul SGB II. Totuși, aceste prestații i-au fost refuzate lui FL pentru motivul că nu beneficia de un drept de ședere pe teritoriul Germaniei, altul decât cel pe care îl putea pretinde în calitate de persoană aflată în căutarea unui loc de muncă.

53 Desigur, FL are, el însuși, reședința pe teritoriul acestui stat membru „în temeiul Directivei 2004/38” și, mai precis, în temeiul articolului 14 alineatul (4) litera (b) din aceasta, în calitate de persoană aflată în căutarea unui loc de muncă. Or, articolul 24 alineatul (2) din această directivă permite în mod expres statelor membre să deroge de la principiul egalității de tratament și să refuze acordarea unor prestații sociale unui solicitant al cărui drept de ședere se întemeiază pe acest articol 14 alineatul (4) litera (b).

54 Cu toate acestea, dacă lui FL i se acordă permisul de ședere pe care l-a solicitat în temeiul articolului 28 alineatul (1) prima teză punctul 3 din AufenthG, considerațiile expuse la punctul precedent nu ar fi totuși de natură să repună în discuție dreptul său de a i se acorda prestații sociale în temeiul SGB II.

55 Astfel, deși, în calitatea sa de titular al unui drept de ședere pe teritoriul național numai în scopul căutării unui loc de muncă, aceste prestații îi pot fi refuzate lui FL de către legiuitorul național în temeiul derogării prevăzute la articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38, nu este mai puțin adevărat că el poate, dacă este cazul, să pretindă plata prestațiilor menționate pe un alt temei (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 octombrie 2020, Jobcenter Krefeld, C-181/19, EU:C:2020:794, punctul 70).

56 În fapt, domeniul de aplicare al acestei derogări este limitat, în ceea ce privește prestațiile de asistență socială, la persoanele care dispun de un drept de ședere în statul membru gazdă, pe de o parte, în temeiul articolului 6 alineatul (1) din această directivă, pentru o perioadă de cel mult trei luni, și, pe de altă parte, în temeiul articolului 14 alineatul (4) litera (b) din directiva menționată, dincolo de această perioadă, în scopul căutării unui loc de muncă.

57 Rezultă că derogarea menționată nu își găsește aplicarea atunci când copilul persoanei în cauză beneficiază de un drept de ședere în temeiul Directivei 2004/38 care nu este unul dintre cele vizate la punctul anterior.

58 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 24 din Directiva 2004/38 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia un permis de ședere, prevăzut de dreptul național în scopul exercitării autorității părintești, nu poate fi eliberat unui cetățean al Uniunii care este titular al autorității părintești asupra copilului său minor pentru simplul motiv că acest copil, deși este, la rândul lui, cetățean al Uniunii și își are reședința pe teritoriul statului membru respectiv în temeiul directivei, nu deține însă cetățenia acestuia.

Cu privire la cheltuielile de judecată

59 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Articolul 24 din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE,

trebuie interpretat în sensul că

se opune unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia un permis de ședere, prevăzut de dreptul național în scopul exercitării autorității părintești, nu poate fi eliberat

unui cetățean al Uniunii care este titular al autorității părintești asupra copilului său minor pentru simplul motiv că acest copil, deși este, la rândul lui, cetățean al Uniunii și își are reședința pe teritoriul statului membru respectiv în temeiul directivei, nu deține însă cetățenia acestuia.

Semnături